

अन्नव्यवहार Tatpur. m. (-रः) Law or custom relating to food, viz. to the practise of eating together or not, as followed by different castes. E. अन्न and व्यवहार.

अन्नशेष Tatpur. m. (-षः) Leavings, offal. E. अन्न and शेष.

अन्नसंस्कार Tatpur. m. (-रः) Consecration of food, by means of a sacrificial act; comp. the following. E. अन्न and संस्कार.

अन्नसंस्कारकर्मन् Tatpur. n. (-र्म) A sacrificial act by which food becomes consecrated; e. g. the Vaiśwadevahoma. E. अन्नसंस्कार and कर्मन्.

अन्नसिद्धि Tatpur. f. (-द्धिः) The means of preparing food; e. g. येषां... नैवान्नसिद्धिर्न तथान्नमस्ति (comm.: येषामन्नं नास्ति येषां च सत्यन्ने नात्र सिद्धिः पाकसाधनं नास्तीत्यर्थः). E. अन्न and सिद्धि.

अन्नहर्तृ Tatpur. m. f. n. (-र्ता-र्त्री-तृ) One who steals food; e. g. अन्नहर्ता मयावी स्यात्. E. अन्न and हर्तृ.

अन्नहोम Tatpur. m. (-मः) An oblation forming part of the ceremonies in the Aśwamedha; it is made in the fire of the Uttaravedi (q. v.) and continued during a whole night, consisting in the first watch of the night, of clarified butter (आज्य or घृत), in the second of fried rice (सक्तु), in the third of fried barley (धानाः) and in the fourth of fried corn (लाजाः). Comp. अन्नाधीश. E. अन्न and होम.

[अन्नाकाल. A misreading for अनाकाल q. v. See the following.]

[अन्नाकालभृत. A misreading for अनाकालभृत q. v. As the reading अन्नाकालभृत occurs in the present edition of the Vivādachintāmañi while the reading अनाकालभृत is given in one E. I. H. Ms. of it, in both actual editions of the Mitākshara and in the E. I. H. Mss. of this work in the same sense, it may be as well to observe that the meaning intended by the former part of the compound could not be expressed by the word अन्नाकाल but, if अन्न were to make part of it, would require a form अन्नन्नकाल; अनाकाल, however, similar in structure to अनावृष्टि, is a correct formation implying 'hard time in general i. e. time of distress, famine &c.']. 35

अन्नाच्छादन Dwandwa n. (-नम्) Food and clothing i. e. necessities of life; comp. अन्नवस्त्र. E. अन्न and आच्छादन.

अन्नाचु Tatpur. m. (-त्ता) Eating food; see the following. E. अन्न and अचु.

अन्नाचुत्व n. (-त्वम्) The property of eating food; e. g. अन्नाचुत्वमपि अन्नवृत्तिमतः प्राणस्य धर्मः. E. अन्नाचु, taddh. aff. त्व.

अन्नात्मन् I. Tatpur. m. (-त्मा) The same as अन्नब्रह्मन्; e. g. यः कश्चिन्नामामन्नमन्नार्थिभ्यो ददाति प्रयच्छति अन्नात्मना ब्रवीति &c.

II. Bahuvr. m. (-त्मा) Having the nature of अन्न 2. 2. Comp. the passage s. v. अन्नज. E. अन्न and आत्मन्.

अन्नाद Tatpur. m. f. n. (-दः-दी-दम्) Eating food &c. (see the meanings of अन्न); also eating the metaphysical or mystical अन्न 2. 2.; said e. g. of the Supreme Soul 'अहमन्नमहमन्नादः' (comm. अद्वैत आत्मा निरञ्जनोऽपि सन्नहमेवान्नमन्नादश्च); or 'शेषा विराडन्नादी' (comm. शेषा विराड्दशसंख्या सत्यन्नं चान्नादिनी च). E. अन्न and आद (अद्, kṛit aff. अच्). [NB. This etymol. is the regular one, but according to the comm. of Pāṇi., restricted to the classical dialect; in the Vedas the word is treated as if the latter part were अद् (अद्, kṛit aff. अच्) or, in other words: अन्नाद,

fem. °दी is in the vaidik literature udātta on the last syllable, while in the classical dialect it would be udātta on the first. This is the bearing of the instance अन्नादाय (dative of अन्नाद) in the comm. on the Kārikā to Pāṇini III. 1. 85., when the comm. observes 'अस्त्रिषये ऽच्'; comp. Mahābhāṣya on Pāṇ. III. 2. 1.: 'अन्नादायेति च कृतां अत्ययम्बुन्दसि'. अन्नादायेति च कृतां अत्ययम्बुन्दसि द्रष्टव्यः। अन्नादायान्नपतये। आहुतिमन्नादीं ऊत्वा। कर्मण्यङ्; whereupon Kaiyyāṭa: अन्नादायेति। अन्नमन्तीत्यङ्ः प्रसङ्गे ऽच्यत्यङ्ः क्रियते। तेन अन्न ऽअदायेत्येवमवयव उपपद्यते. — In the present edition of Pāṇini there is a misprint अन्नादायः instead of अन्नादाय (the latter being correctly given in the corresponding place of the Siddh. Kaum. fol. 217 b. line 15); in the mutilated reprint of that edition the error has been repeated, as in similar cases, and somewhere else a new vaidik word has been founded on it viz 'अन्नादाय adj. ved.' with a meaning 'taking food' and with an etymology 'अन्न and आदाय'; it needs not be observed that the quoted words 'अस्त्रिषये ऽच्' would become quite meaningless with such a formation 'अन्नादाय adj.', since the āgama युक् could not occur in a derivative with kṛit aff. अच्.]

अन्नादन Tatpur. n. (-नम्) The eating food. E. अन्न and अदन. [अन्नादायः A misprint for अन्नादाय, the dative of अन्नाद. See the E. of अन्नाद.]

अन्नादिन् Tatpur. m. f. n. (-दीदिनी-दि) Eating food; the same as अन्नाद् q. v., and comp. the passage quoted there. E. अन्न and आदिन्.

अन्नाद्य I. Karmadh. n. (-द्यम्) ¹Food fit to be eaten, food in general, used in the same sense as अन्न; also elliptically: the eating of food; e. g. निवर्तयाम्यायुषे ऽन्नादाय (comm. = अन्नभक्षणाय); or अन्नादाय... अभिषिञ्चामि (comm. अन्नाद्यमन्नभक्षणसामर्थ्यम् where the 'fitness' (of eating food) however, is rather implied by the dative instead of inhering to the meaning of the base); or अन्नादादेः संविभागो भूतेभ्यश्च यथार्हतः; and in the mystical acceptance of अन्न; e. g. अथात्मने ऽन्नाद्यमागायत्; or एतमृगवेदमभ्यतपस्सखाभितप्तस्य यशस्तेज इन्द्रियं वीर्यमन्नाद्यं रसो ऽजायत (comm. अन्नाद्यमन्नं च तदाद्यं च येनोपयुज्यमानेनाहन्यहनि देवानां स्थितिः स्यात्तदन्नाद्यमेष रसो ऽजायत यागादिलक्षणात्कर्मणः). ²Food fit for the occasion at which it is eaten, proper food; e. g. कुर्यादहरहः आन्नमन्नाद्येनोदकेन (comm. अन्नाद्येनेति तिलैर्ब्रीहिभिर्वैरित्यादिष्पादानम्); or अन्नाद्येन (scil. ब्राह्मणान्भोजयेत्) i. e. with choice dishes (comm. = मिष्टान्नेन). ³Boiled rice. E. अन्न and आद्य (to be eaten). [In Rōer's valuable edition of Śāṅkara's comm. on the Bṛihadār., तदद्यं p. 279 (अन्नाद्यमन्नमेव तदद्यं च) is probably a misprint for तदाद्यं, conformably to similar explanations of the same author, e. g. Bṛihadār. p. 100, Chhānd. p. 161.]

II. Bahuvr. m. f. n. (-द्यः-द्या-द्यम्) Rice and so on (see the meanings of अन्न); the same as if the latter part of the compound were आदि; e. g. सार्ववर्णिकमन्नाद्यं संनीयाज्ञाद्यवारिणा (comm. = सर्वप्रकारमन्नादिकं व्यञ्जनादिभिरैकीकृत्य &c.). E. अन्न and आद्य (first).

अन्नाद्यकाम Tatpur. m. (-मः) One who is desirous of food, of plenty; used in the same sense as अन्नकाम q. v. E. अन्नाद्य and काम.